

Svampbehandling i höstraps

Albin Gunnarson, Svensk Raps AB

Från och med 2008 görs identiska försök med bekämpning mot bomullsmögel i höstraps i hela landet. På detta sätt skall samtliga preparat förekomma i samma dos i hela landet och preparatens förmåga kunna utvärderas mer effektivt. 2008 skördades totalt 7 försök varav 3 i Skåne, 1 på Gotland, 1 i Västergötland och 2 i Östergötland. Försöken finansieras av försöksregionerna, Svensk Raps AB och preparatföreträdarna BASF, Bayer och Syngenta.

I och med det mycket varma och torra vädret blev angreppen av bomullsmögel och alternaria mycket svaga. Högst angripna försök fanns likt 2007 i Västergötland med 12,5 % angripna plantor. Inga betydande angrepp av Alternaria eller Phoma noterades.

Produkterna som ingick i försöken 2008 var Amistar, Cantus och Proline. Amistar innehåller stobilurinen azoxystrobin som visat mycket bra effekt i tidigare försök i raps mot både bomullsmögel och alternaria. Cantus innehåller den nya substansen boscalid och Proline innehåller triazolen protiokonazol. Varken Cantus eller Proline är registrerat i oljeväxter men båda har i tidigare försök visat god effekt på både bomullsmögel, alternaria och phoma.

Först efter att blomningen kulminerat bildades de första apothecierna i Växtskyddscentralens depåer i Östergötland. I Västergötland kom nederbörd något tidigare men på grund av tunna och svaga grödor torkade fälten snabbt upp och endast i en depå bildades apothecier som senare torkade in i det torra vädret. Detta bekräftar bilden varför årets inven-

teringar av bomullsmögel visar på små, nästan obefintliga angrepp med några få undantag.

Samtliga behandlingar är utförda i full blom och i hel respektive i halv dos.

Resultat

I sex av de sju försöken finns inga eller mycket svaga angrepp av bomullsmögel och alternaria. I Skåne finns även svaga angrepp av phoma. Försöket på Gotland visar svaga angrepp av bomullsmögel och också skördeökningar efter behandling. Resultatet är dock inte statistiskt säkerställt. Endast i försök 151800 i Hyringa, Grästorp fanns angrepp och också statistiskt säkra skördeökningar. Obehandlat led har 12,5 % angripna plantor. I samtliga behandlade led är angreppen graderade till 0. Därför redovisas bara ett försök. I försöket syns inga skillnader mellan de ingående produkterna eller doserna. Halv dos har i detta fallet varit fullt tillräckligt och också gett de bästa behandlingsnettona. I dagsläget finns bara Amistar registrerat. Även tidigare försök har visat att Amistar i doser något under 1,0 liter/ha varit fullt tillräcklig

Försök och inventeringar av bomullsmögel visar att planmässig svampsprutning i oljeväxter i samband med full blom inte är aktuellt. I stället bör alltid en behandling föregås av noggrann bedömning av aktuell bekämpningsbehov. Bekämpningsbehovet bestäms av nederbörds mängden före och under blomning, grödans täthet och fältets odlingshistorik. Riklig nederbörd, tät gröda som bibehåller fukten i beståndet samt förekomst av svampens vilsporor, sklerotier, som kan finnas i fältet från tidigare års angrepp ökar risken för nya angrepp.

Tabell 1. L15 8440. Bekämpning av svamp i höstraps. Hyinga, Grästorp R-län 2008

Led	Dos	Tidpunkt	Skörd 9 %	Ökning	Rel. Skörd	Bomullsmögel % angr. Plant.	Ek. netto*
Obehandlat			4 260	0	100	12,5	0 kr
Amistar	1	DC 65	4 780	520	112	0	1 034 kr
Amistar	0,5	DC 65	4 760	500	112	0	1 214 kr
Cantus	0,5	DC 65	4 620	360	108	0	ej reg.
Cantus	0,25	DC 65	4 780	520	112	0	ej reg.
Proline	0,7	DC 65	4 810	550	113	0	1 196 kr
Proline	0,35	DC 65	4 850	590	114	0	1 555 kr
CV			5,6				
LSD			390				

* Rapspris inkl olja 3,50 kr. Körskada 1%. Körning 120 kr. Amistar 499 kr/l. Proline 630 kr/l

Svampbekämpning på hösten mot Phoma i höstoljevaxter

Albin Gunnarson, Svensk Raps AB

Hösten 2007 startades en ny försöksserie mot svampar i höstraps på hösten. Serien är främst inriktad på att studera möjligheterna till effektiv bekämpning av Phoma.

Phoma är en svampsjukdom som på senare år blivit allt vanligare i framförallt Skånsk oljeväxtodling. Bekämpning görs effektivast på hösten då plantorna har 4-6 blad. Angreppen börjar gärna i anslutning till skador på stjälkarna orsakade av exempelvis insektsangrepp. Angreppen av Phoma kan bli mycket allvarliga och kostsamma.

Tre produkter har ingått i tre försök i Skåne. Försöken har styrts till potentiella riskfält. I försöken ingår Cantus, Proline och Juventus. Cantus och Proline testades i hel respektive halv dos samt Juventus om dosen 0,5 l/ha. Ingen av dessa produkter är ännu registrerad i oljevaxter. Av de fungicider som idag är registrerade i oljevaxter har ingen effekt på Phoma.

Angrepp av Phoma graderas strax före skörd. Vid tidpunkten för gradering fann försökspatrullerna att försöket i Simrishamn var mycket hårt angripet av Phoma. Då tillkallades expertis i Phomagradering från SW som gjorde en mer utförlig gradering där även styrkan av angreppet graderades. Genom denna gradering kan ett internationellt index kallat Rothalsindex användas. Försöket i Simrishamn var också det försök som gav utslag i skörd.

De två andra försöken i Hörby och Trelleborg lämnas utan kommentar. Inga konstaterade angrepp finns och effekterna på fröskörden efter behandling är inte statistiskt säkra.

Resultat

Försöket i Simrishamn hade över 90 % angripna plantor i obehandlat led. Styrkan av angreppet illustreras genom att obehandlat led får 49,5 i Rothalsindex. Samtliga behandlingar har sänkt Rothalsindex med runt 40 %

vilket är statistiskt säkerställt. Samtidigt har antalet angripna plantor endast minskat med statistisk säkerhet efter en Prolinebehandling. Det betyder inte att de andra preparaten är utan effekt utan att samtliga behandlingar har minska styrkan av Phomaangreppet.

Påverkan på fröskörden har varit stor efter en behandling, särskilt när man tar i beaktande ett rapspris på runt 3,50 kronor per kilo. Dock är det endast fulla doser av

Proline och Cantus samt 0,5 Juventus som visar på statistiskt säkra effekter.

Årets försök visar att angrepp av Phoma kan ge betydande ekonomiska effekter och att kemisk bekämpning är möjlig men att det krävs lite högre doser för att få bra effekt.

En ekonomisk utvärdering görs inte då inget preparat i försöket är registrerat för användning i höstoljeväxter.

Tabell 1. OS15 8422. Svampbehandling på hösten mot Phoma i höstraps

Led	Dos	Tidpunkt	Brunslöv, Hörby		Grönadal, Trelleborg		Hammarlunda, Simrishamn			Phoma Rothals-index
			Frö kg/ha	Ökning	Frö kg/ha	Ökning	Frö kg/ha	Ökning	Phoma % angr pl.	
Obehandlat			4 860		5 340		3 980		90,5	49,5
Cantus	0,25	4-6 blad	4 810	-50	5 520	180	4 160	180	85,5	28,8
Cantus	0,5	4-6 blad	4 780	-80	5 390	50	4 290	310	85,0	28,5
Proline	0,4	4-6 blad	4 750	-110	5 390	50	4 130	150	46,5	31,3
Proline	0,8	4-6 blad	4 710	-150	5 530	190	4 250	270	38,0	23,3
Juventus	0,5	4-6 blad	4 630	-230	5 380	40	4 360	380	74,0	30,8
CV %			3,5		3,8		4,3			
LSD			250		310		270		17,1	11,9